

GAZETA

bibliotecarului

Februarie 2005
Nr. 2 (52), 8 pag.

Buletin informativ al Bibliotecii Naționale și al Asociației Bibliotecarilor din Republica Moldova

Vitamine pentru inimi

Nu încheia niciodată pace în condițiile înfrângerii

Dacă ne gândim la tot ce fac oamenii cu oamenii și la ce au de suportat unii de la alții (de cele mai multe ori fără nici un motiv și fără sens), atunci nu putem găsi nici o soluție pentru a restaura pacea în colective decât prin răbdare și iertare.

Iertarea și împăcarea sunt primele raze de soare care pot aduce dezghețul. O rază de soare în mijlocul iernii, o spunem și la direct și la figurat, este o nouă speranță, un motiv de tresăltare, de trezire din amorțeală.

Ai observat că ai două mâini!? Știi pentru ce le ai? Întinde mâna stângă spre stânga și cea dreaptă spre dreapta. Ia de mâini pe cei de lângă tine și împacă oamenii între ei. Împacă-te și tu cu ei.

În limba greacă clasică exista cuvântul makrothumia care înseamnă răbdare, în sensul cel mai larg, mai constructiv și mai pozitiv. Deși termenul este de origine greacă, înțelepciunea lui i-a fortificat pe romani. Anume makrothumia, adică răbdarea înțeleaptă a stat la baza politicii de stat a Romei, hotărâtă de "a nu încheia niciodată pace în condițiile înfrângerii".

Romanii admiteau că pot să piardă o bătălie, dar niciodată un război. Se spune că o armată poate fi încercată anume atunci când soldații sunt flămânzi și oboșiți.

Răbdarea este refuzul de a fi supărat. Acest spirit împiedică să fi îngâmfat, să te pui în centru și să faci din sentimentele tale un criteriu de apreciere a tuturor.

Răbdarea este fundamentul colaborării. Un om iute la mânie stârnește certuri. Dar cel ce știe beneficiile răbdării pune bazele tuturor bunelor relații personale. "Un om mândros este potolit prin răbdare" se spune în Proverbe 25:15.

Răbdarea corectează breșele. Răbdarea este baza adevăratei înțelepciuni, baza bucuriei trainice. Un om irascibil nu poate să conducă, să fortifice.

Răbdarea este și baza adevăratei puteri. Un om răbdător, în acest sens, este mai bun decât un viteaz care poate răsturna carul. Makrothumia descrie chiar caracterul lui Dumnezeu, care este îndelung răbdător dar nu a renunțat niciodată la scopul Său.

Valentina GĂLUȘCĂ

MANIFESTĂRI CULTURALE LA BNRM

La 10 ianuarie 2005, în incinta BNRM, a avut loc lansarea ghidului „Drepturile omului”, editat de Centrul „Acces-Info”, la care au participat Vasile Spinei, Victor Pușcașu, Alexe Rău, Ștefan Urătu, Victor Munteanu, Boris Negru, Mihai Lescu, Ion Râbco, Tudor Iașcenco, Olivia Pațac și Mihai Ciumeică.

Autorii acestei publicații au ținut să aducă la cunoștința publicului toate legile și normele juridice naționale și internaționale ce țin de drepturile omului în RM. Respectiv, ghidul facilitează accesul persoanelor juridice și fizice la aceste legi.

Dl Vasile Spinei, directorul Centrului „Acces-Info” și-a exprimat speranța că acest ghid va fi de folos tuturor celor care doresc să-și apere drepturile sale ca membri ai unei societăți.

În cadrul Zilelor Eminescu, la 14 ianuarie 2005, BN a găzduit expoziția „Mihai Eminescu în Filatelie”, autor Iurie Grecov. Au fost expuse timbre

*În imagine:
Dorina Chercheja,
Lilia Zaporozjan,
Sava Mihailenco,
colaboratorii
Serviciului
Programe
Culturale
al BNRM*

reprezentându-l pe M. Eminescu și epoca vieții lui. Vizitatorii au avut posibilitatea de a viziona filmele „Călătorie virtuală în absolut” de Anca Damian și „Melancolie” de Mihaela Ioan și Valentin Cucereanu. Au participat Mihai Cimpoi, Alexe Rău, Andrei Vartic, Iurie Grecov ș.a.

În zilele de 25 și 26 ianuarie la BN a fost vernisată expoziția de pictură a Mariei Mardare-Fusu „Cina cea de taină”. După deschiderea expoziției actorul Dumitru Fusu a ținut un recital de versuri „Mihai Eminescu și Ștefan cel Mare”.

Anul acesta AGEPI a lansat un concurs cu genericul „Protecția proprietății intelectuale în RM”. La 8 februarie a fost inaugurată expoziția de carte „Inventica și Noile Tehnologii” în colaborare cu AGEPI. Au fost expuse producția editorială a AGEPI din ultimii ani și publicațiile la tema invenției din fondul BN, după care a urmat filmul „Expoziția AGEPI la Geneva”. Despre activitatea AGEPI a povestit celor adunați dl Ion Daniliuc, directorul adjunct al AGEPI și dl Racu, directorul bibliotecii AGEPI. La manifestare au fost invitați inventatorii: Pavel Ghinea de la Academia de Științe, dl Tudor Lupașcu, directorul Institutului de Chimie de la Academie, dl Ion Odainic, președintele Asociației Oamenilor de Știință, Cultură și Artă, dl Dumitru Batâr și grizorul Andrei Vartic.

La 14 februarie Grigore Vieru a împlinit 70 de ani. Cu această ocazie BNRM a organizat o expoziție cu imaginile din „Albinuța” lui Vieru, pictate de Lică Sainciuc. Și desigur nu au lipsit toate edițiile acestei cărți de căpătați care ne-a ajutat să cunoaștem lumea alfabetului.

Dorina CHERCHEJA

“FUNDAȚIA SOROS SELECȚEAZĂ

Fundația Soros continuă finanțarea extinderii serviciilor bibliotecilor publice din Moldova. Beneficiarii de granturi în anul 2004 au fost acele biblioteci, care au prezentat proiecte privind îmbunătățirea deservirii cititorilor. În particular, s-a propus crearea unor centre de informare a tineretului, instalarea în biblioteci a computerelor și conectarea lor la Internet, extinderea serviciilor pentru copiii nevoiași și pentru cei cu handicap.

Fundația Soros-Moldova, începând cu anul 2001, a finanțat peste 60 de proiecte pentru ameliorarea situației bibliotecilor publice din Republica Moldova. În prezent în republică funcționează 1370 de biblioteci, majoritatea dintre care nu și-au reînnoit fondurile de câțiva ani. Iată ce ne relatează în continuare dna Mariana Alecsandri, director Program Informațional, Fundația Soros:

- *Dna Mariana, în ultimii ani acordați o atenție deosebită bibliotecilor. Deja s-a acumulat o mare experiență. Vă rugăm să ne relați pe scurt despre această frumoasă și fructuoasă colaborare.*

- Pornind de la ideea că accesul la informație este unul din factorii definitorii ai democratizării, dezvoltarea bibliotecilor ca instituții informaționale a fost permanent în atenția Fundației Soros. În primii ani de activitate a Fundației bibliotecile au fost sprijinite în cadrul Programului Biblioteci, după care anumite aspecte ale activității bibliotecare au fost incluse în Programul Informațional.

Făcând o totalizare a activității Fundației Soros în acest domeniu, aș putea menționa câteva proiecte de

ampliare, care au avut un impact asupra sistemului bibliotecar la nivel național. Acestea ar fi: crearea Sistemului Informațional al Bibliotecilor din Moldova (SIBIMOL), crearea și dezvoltarea Consorțiului eIFL-direct Moldova ce permite accesul bibliotecilor din Moldova la circa 5000 de reviste științifice în domeniul științelor sociale și exacte și utilizarea în comun a resurselor informaționale on-line sau de CD, crearea Centrului de Restaurare și Conservare pe lângă Biblioteca Națională, Școala de Biblioteconomie, ultima devenind un adevărat centru de instruire continuă a bibliotecarilor din republică, centru ce funcționează în cadrul Asociației Bibliotecarilor din Moldova și este găzduit de Biblioteca Națională din Moldova.

Pe parcursul celor 12 ani au fost finanțate 11 proiecte de informatizare a bibliotecilor centrale și universitare. Un număr impunător de bibliotecari au beneficiat de sprijin pentru participare la întruniri profesionale internaționale cum ar fi IFLA, Crimeea, ELAG, ALA, precum și stagieri în centrele bibliotecare din străinătate.

Bibliotecile centrale, universitare și cele publice din teritoriu au beneficiat de granturi în valoare de 500 - 1500 USD pentru dezvoltarea colecțiilor.

Pot afirma cu certitudine că instituțiile bibliotecare din Moldova au beneficiat de un sprijin financiar de circa 1 mln USD pentru proiectele implementate în perioada 1992- 2004.

- *În anul acesta, fapt impresionant, Fundația Soros oferă iar o sumă importantă pentru extinderea serviciilor bibliotecilor publice. La ce fel de servicii acordați prioritate?*

EXPOZIȚII ȘI LANSĂRI

În cadrul Salonului de Artă a fost vernisată de la 12 decembrie până la mijlocul lunii ianuarie expoziția personală a tinerei pictorițe Natalia Surdu.

Natalia Surdu a absolvit în anul 2002 Facultatea de Arte Plastice și Design de la Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă”. În anii 2002-2004 și-a făcut licența la Facultatea de Arte Plastice, Arte Decorative și Design de la Universitatea de Arte „George Enescu” din Iași.

Nătălița a participat la expoziții internaționale organizate în România, la prezentări de modă, spectacole-concurs, baluri cu colecția „Geneza”, la festivalul „Dragobetele” din Iași cu colecția „Cenușăreasa”, la spectacolele-concurs „Anul nou dacic”, „sărbătoarea lupilor”, „Sf. Andrei” și „Bal mascat”.

Ea a colaborat și la emisiunea TVR-bit „Capriciu de duminică” cu Sorin Lupașcu la Iași, România. Natalia Surdu este o cititoare foarte activă a Serviciului Colecție de Artă și Hărți de pe timpul studenției. Îmbină creator lectura și teoria cu practica.

La expoziția vernisată în cadrul Bibliotecii au fost expuse peste 30 de lucrări de pictură cu imagini de flori și peisaje. Iată câteva din ele: *Flori de la Buiucanii Vechi, Somnul florilor, Florile mamei, Astre supărate, Levănțică pentru surioara, Țigăncușe, Cascada de la Saharna, Cascada de la Țăpova* ș.a.

Vizitatorii au menționat căldura și liniștea

sufletească pe care o emană aceste tablouri. O felicităm cu această ocazie pe mama Nataliei, pe dna Maria Surdu care este bibliotecară și este deci o colegă de-a noastră, care lucrează la Biblioteca Publică „Mihail Sadoveanu” din Strășeni.

Pe data de 21 ianuarie 2005 în incinta Bibliotecii Naționale a avut loc lansarea Suplimentului literar-

CELE MAI RELEVANTE PROIECTE”

– Unul din succesele Programului Informațional îl consider Programul de extindere a accesului la informație. Acest program se derulează din anul 2000 și are drept scop modernizarea și îmbunătățirea serviciilor informaționale ale bibliotecilor publice și satisfacerea necesităților informaționale ale diferitelor categorii de utilizatori. Un alt scop pe care l-am urmărit a fost consolidarea imaginii pozitive a instituției bibliotecare, transformarea acestor instituții într-un adevărat centru de informare, cultură și cunoaștere în serviciul comunității. Până în prezent au fost finanțate 67 proiecte dintre care 62 au fost implementate de către bibliotecile din localitățile rurale. Granturile oferite pentru aceste proiecte sunt destinate atât pentru procurarea echipamentului electronic (calculatoare, copiatoare, imprimante, scannere etc.); conectarea la Internet, cât și pentru procurarea resurselor informaționale atât pe suport tradițional cât și electronic (cărți, reviste, CD, baze de date etc.). Granturile oferite pentru astfel de proiecte ajung până la 5000 USD.

În anul 2004 au fost finanțate 25 de proiecte în valoare totală de circa 100000 USD. Este vorba de proiecte orientate spre servicii acordate diferitelor categorii de utilizatori: persoane cu handicap, copii și tineri, minorități naționale, la fel orientate spre dezvoltarea comunitară, incluziunea socială, oferirea oportunităților de studiu și de instruire etc.

– *Bibliografiile tematice sunt și ele servicii informaționale și sunt tot mai mult solicitate de utilizatori. În ce măsură le puteți sponsoriza?*

– Elaborarea bibliografiilor tematice pot fi finanțate doar în cazul când acestea sunt parte a unui proiect

ce ține de extinderea serviciilor informaționale pentru beneficiarii bibliotecilor publice.

– *Referitor la bibliotecile sătești. Cu regret încă foarte multe n-au beneficiat de sprijinul Fundației Soros. Cum s-ar putea soluționa această problemă?*

– Fundația Soros nu poate schimba radical situația bibliotecilor sătești și nu poate înlocui responsabilitățile statului sau ale autorităților publice locale de subvenționare a activității acestora. Fundația Soros poate oferi doar oportunități egale pentru toate bibliotecile din teritoriu, care doresc să amelioreze activitatea, orientând-o către comunitate, utilizatori și necesitățile acestora. Astfel de inițiative ale bibliotecilor publice, cu predilecție a celor din localitățile rurale, sunt finanțate în cadrul Programului Informațional al Fundației Soros. De regula, Proiectele sunt selectate în urma unui concurs anunțat public atât în presa scrisă cât și pe pagina Web a Fundației Soros. (www.soros.md).

Pot să menționez că din an în an numărul bibliotecilor-participante la acest concurs și calitatea proiectelor depuse este în permanentă creștere. Competiția, devenind tot mai strânsă, permite de a selecta cele mai relevante proiecte, care, după implementare servesc drept centre de excelență pentru practicile inovatoare și experiența acumulată, care pot fi preluate de alte instituții bibliotecare.

– *Vă mulțumesc pentru interviu și vă doresc succese.*

Valentina GĂLUȘCĂ

Granturi pentru biblioteci

artistic de satiră și umor SATIRICON al revistei Atelier – redactor-șef Vasile Malanetchi. Această ediție a apărut cu sprijinul Transparency International Moldova.

Suplimentul este ilustrat cu lucrări ale pictorilor Alex Dimitrov, Victor Crudu, Valeriu Ionițoi, Sergiu Puică și Serghei Samsonov.

A fost vernisată și Expoziția de Satiră și Umor a membrilor Clubului Caricaturiştilor „Sentus” din Republica Moldova.

Manifestarea a fost moderată de scriitorul Vladimir Beșleagă. Au participat Vasile Vasilache, Tudor Braga, Ion Diviza, Gheorghe Balici ș.a. Din partea caricaturiştilor a vorbit Alex Dimitrov.

Svetlana MIRON,
șefa Serviciului
Colecția Artă și Hărți, BNRM

PROGRAMUL DE DEZVOLTARE A COLECȚIILOR DE BIBLIOTECĂ

Fundația Soros-Moldova anunță programul de dezvoltare a colecțiilor de bibliotecă. Programul are drept scop asigurarea accesului la informație, cunoaștere și cultură, acordând sprijin bibliotecilor publice la dezvoltarea colecțiilor de literatură în diverse domenii de interes deosebit pentru comunitate, contribuind astfel la completarea fondurilor de bibliotecă cu publicații de maximă actualitate pentru dezvoltarea umană.

Programul se adresează bibliotecilor publice de toate nivelurile din teritoriu (comunale, orașenești, raionale). În cadrul programului se vor acorda granturi de până la 1000 USD pentru

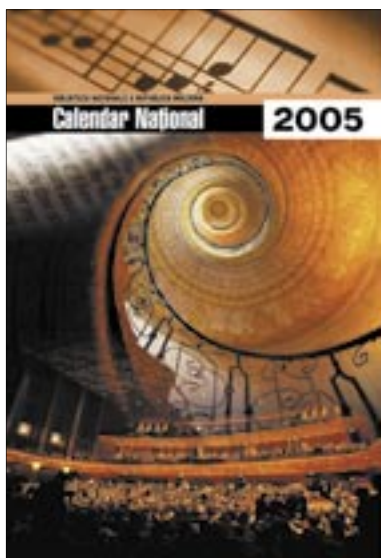
proiecte de dezvoltare a colecțiilor. Granturile vor fi acordate pe bază de concurs.

La acordarea granturilor se va ține cont de contribuția autorităților publice locale pentru dezvoltarea colecțiilor de bibliotecă din sursele bugetului local.

Bibliotecile care au obținut granturi în cadrul acestui program în anii precedenți nu sunt eligibile pentru concursul din anul acesta.

Formularele de participare completate însoțite de celelalte documente solicitate urmează a fi prezentate pentru concurs la Fundația Soros-Moldova (Chișinău, str. Bulgară nr. 32) până la data de 1 septembrie 2005.

CALENDARUL NAȚIONAL 2005

La șirul deja bogat al *Calendarului*, elaborat sub auspiciile Bibliotecii Naționale, s-a adăugat încă un volum, cel de-al treisprezecelea, *neîntârziat* de această dată, care, credem noi (cei ce și-au adus contribuțiile), constituie un eveniment editorial și se impune atât prin bogăția informației oferite, cât și prin ținuta grafică de excepție.

Desigur, nu avem pretenția să spunem că e o lucrare perfectă, dar ediția recentă, mai îmbunătățită decât cea anterioară (succesele, ca și reproșurile le subsumăm unei obstinării constructive), împlinește în mare parte obiectivele asumate inițial.

Calendarul Național 2005 continuă tradiția veche și tinde a fi un instrument de informare și documentare, propunându-și să ofere celor interesați o imagine de ansamblu a principalelor evenimente aniversare ale anului, completată de o prezentare mai amănunțită a unora din ele.

În urma aplicării criteriilor și a muncii documentaristice depuse de autori (reflectată cel puțin de amplul aparat bibliografic exploatat), urmărind să reținem tot ce este mai reprezentativ, s-au selectat circa 2000 de nume de personalități marcante și evenimente culturale. În final, a rezultat o lucrare necesară pentru cunoașterea contribuțiilor aduse la tezaurul culturii și științei naționale și universale.

Volumul adună între copertile sale 327 de articole (peste 400 pag.) ce oferă un bogat sau mai puțin bogat, material biobibliografic, în dependență de contribuțiile reale ale personalității în cauză, de opera și activitatea sa și nu în ultimul rând, de informațiile utilizate de autori, fapt ce conturează imaginea celor aniversați: oameni de cultură, personalități ale lumii academice, profesori etc.

Pentru întocmirea lucrării, am beneficiat de literatura din fondurile Bibliotecii Naționale, bazându-ne pe ideea că despre tot ce se știe și s-a spus, se poate repeta, dar neapărat cu ajustări, cu completări. Revenirea la un nume e și o descoperire nouă...

Am folosit, de asemenea, și informații dobândite direct de la personalitățile vizate, iar unele din ele își află aici chiar primele încercări de portretizare și de consemnare bibliografică a operei lor, a referințelor despre ei.

Spre deosebire de ultimele ediții, *Calendarul* din acest an nu are un personaj tutelar anumit, declarat prin decizie de stat ca personalitate a anului, în schimb anunță publicul cu aniversările culturale la care se asociază UNESCO: Michelangelo (530 de ani de la naștere, Italia), Hans Christian Andersen (200 de ani de la naștere, Danemarca), Mihail Șolohov (100 de ani de la naștere, Rusia), Jules Verne (100 de ani de la stingerea din viață, Franța), George Enescu (50 de ani de la stingerea din viață, România), alte informații utile.

Vreau să nominalizez câteva nume incluse la aniversările din

Bibliotecile publice

Rolul Bibliotecii Publice "A. Donici" din Orhei este de a atrage cât mai mulți cititori și a le furniza cât mai multă informație; facilitarea comunicării directe și a contactelor între persoane, grupuri sociale, instituțiile și organizațiile existente în oraș și raion; organizarea unor programe culturale care să pună în valoare colecțiile bibliotecii și să constituie un spațiu public atractiv pentru toți locuitorii; extinderea cooperării cu alte biblioteci pentru a îmbunătăți serviciile oferite utilizatorilor. În acest context protocolul semnat la 24 ianuarie 1993 între Biblioteca Publică "A. Donici" și Biblioteca Județeană "G.T. Kirileanu" din Piatra-Neamț, România este valabil pentru mulți ani înainte, datorită strădaniilor directorului acestei instituții, Constantin Bostan, căruia îi mulțumim pe această cale.

Înființată oficial la 24 mai 1901, Biblioteca Publică "A. Donici" din Orhei s-a impus timp de un secol și ceva de existență ca un reper în viața culturală a orașului, devenind un Centru de Informare Comunitară. Perioada 2000-2004 se caracterizează prin începutul informatizării bibliotecii și a câtorva biblioteci publice comunale din raion, grație Fundației Soros. Informatizarea ne pune în fața unui program de bibliotecă conform căruia creăm o bază de date care ne permite manipularea și gestionarea informației într-un mod total diferit. Găsirea de către utilizator a informației existente în baza de date OPAC se face foarte rapid, prompt și cu posibilități de căutare după multe criterii. Din anul 2003 Biblioteca Publică "A. Donici" este unica bibliotecă din teritoriu care implementează programul Q-series.

În colaborare cu IATP, Biblioteca organizează cursuri de inițiere în noile tehnologii pentru bibliotecarii din oraș cât și pentru utilizatori. Aceste cursuri de familiarizare cu noile tehnologii sunt organizate astfel, încât fiecare să-și poată exersa și dezvolta cunoștințele în domeniu.

Obiectivul cel mai important pe care și-l pune fiecare bibliotecă publică din rețea este transformarea lor în centre de informare comunitară. În felul acesta au fost realizate unele proiecte axate pe diversificarea serviciilor de bibliotecă.

• În anul 2000 BP "A. Donici" a inaugurat Centrul de Informare și Documentare "Orhei"; tot în anul 2000 la Biblioteca pentru Copii "Ion Creangă" din oraș a fost deschisă Sala Multimedia.

FAINA TLEHUCI A PLECAT ...

A plecat dintre noi FAINA TLEHUCI – o personalitate și o Doamnă distinsă în lumea bibliotecară. Dispariția sa din viață este o pierdere pentru toți cei care au cunoscut-o, îndeosebi pentru noi, bibliotecarii Bibliotecii Științifice a Universității de Stat "A.Russo din Bălți.

Faina Tlehuci a fost Omul care și-a consacrat irevocabil întreaga viață Bibliotecii, Cărții, Cititorului. Frumoasă și elegantă, deșteaptă și insistentă, energică și fermă, discre-

tă și enigmatică - aceasta a fost Ea, directorul, colega, prietena, mentorul, așa va rămâne în memoria colectivului bibliotecii pe care l-a condus cu cinste timp de 40 de ani.

A văzut lumina zilei la 23 februarie 1923, în or. Ungheni. A făcut studii la Gimnaziul mixt "Mihai Eminescu" din Ungheni (1933-1937); Școala de iluminare culturală din Sorooca, secția biblioteconomie (1954-1956), Institutul de Stat de Biblioteconomie din Moscova (1955-1960).

Și-a început cariera de bibliotecară, apoi pe parcursul a 10 ani a fost șefa sălii de lectură în Biblioteca Orașenească pentru Copii. Din martie 1962 vine la cârma Bibliotecii Institutului Pedagogic "Alecu Russo" din Bălți (din 1992 - Universitatea de Stat "Al. Russo").

În această funcție a depus eforturi considerabile pentru a transforma biblioteca într-un veritabil laborator intelectual de studii și cercetare științifică pentru multe generații de studenți și cadre didactice.

Din inițiativa Fainei Tlehuci, în 1986 în inima campusului universitar s-a înălțat un edificiu nou al bibliotecii, destinat Instituției Cărții. Pentru proiectarea tehnologiei funcționale a bibliotecii, Faina Tlehuci, a fost distinsă cu o Diplomă specială a Uniunii Arhitecților din Moldova.

Forța de convingere, insistența și fermitatea Fainei Tlehuci au așezat biblioteca pe temeliiile organizării moderne. Traectoria vieții dnei nicio dată n-a fost liniștită. Unul din cei mai ambițioși manageri, deschisă la diversele schimbări și provocări tehnologice, se avântă în iureșul automatizării, molipsindu-și și colegii, ghidându-i fără teamă pe făgașul informatizării.

Puterea sa de muncă, pregătirea profesională solidă și complexă, precum și harul înnăscut al observației și analizei au dat curs multor proiecte și realizări fructuoase.

Autor a peste 70 de lucrări în domeniu, Faina Tlehuci a participat la numeroase conferințe și simpozioane științifice naționale și internaționale, vizite și stagii de documentare în Germania, România, Rusia, Olanda, pretutindeni ducând faima bibliotecii bălțene.

Pentru merite deosebite s-a învrednicit de înalte distincții: Lucrător Eminent al Culturii, Eminent al Învățământului Public din R.S.S.M., Eminent al Culturii din U.R.S.S., medalia "Meritul Civic" (1995). Îi regăsim numele în paginile enciclopediei "Femei din Moldova" printre cele 665 de personalități feminine, care și-au adus obolul la prosperarea culturală, spirituală și socială.

Amintirea luminoasă despre Faina Tlehuci se va păstra mereu în inimile noastre.

Dumnezeu s-o odihnească-n pace.

*E. HARCONIȚA,
director general, Biblioteca Științifică
a Universității de Stat "A.Russo" din Bălți*

luna martie. În primul rând, menționez articolul dedicat lui Alexandru Ioan Cuza, primul domnitor al Principatelor Unite și al Statului național Român, - 185 de ani de la naștere, și, în ordine cronologică îi prezint pe: Radu Gyr, poet român, a scris o poezie naționalistă și ortodoxistă, condamnat de comuniști la închisoare pe viață, - 100 de ani de la naștere; Ion Șpac, cercetător asiduu în domeniul bibliografiei naționale, va fi omagiat la 75 de ani; scriitorul Liviu Damian, ar fi îmlinit 70 de ani; Boris Miliutin, dirijor și profesor, și Grigori Perov-Perper, scriitor, - 100 de ani de la naștere; regretatul actor Chiril Știrbu - 90 de ani de la naștere; scriitorul Serafim Saka, împlinește 70 de ani; matematicianul-poet Ion Barbu - 110 ani de la naștere; sculptorița Claudia Cobizev - 100 de ani de la naștere; Johann Sebastian Bach, unul dintre geniile muzicale ale tuturor timpurilor, - 320 de ani de la naștere.

Rostul acestei ediții este nu numai de a prezenta recunoașterea mondială a unor nume notorii, dar și de a introduce în patrimoniul nostru utilizabil, contribuțiile aduse de nume mai puțin cunoscute. Cu toții, fie că s-a scris mult despre ei sau mai puțin, vin cu merite evidente în propășirea noastră culturală.

*Valeria MATVEL,
șefa Serviciului
Cercetări Bibliografice*

• În 2002 la Filiala „Nordic” s-a deschis Sala de lectură și agrement pentru persoanele nevăzătoare și cu handicap vizual.

• În luna martie 2004, în scopul extinderii serviciilor acordate de Centrul de Informare și Documentare a utilizatorilor, s-a deschis Oficiul Servicii comunitare și tot în acest an Filiala „Slobozia Doamnei” a câștigat proiectul „Centrul de Informare, Educare și Integrare a Romilor în Societate”.

Datorită acestor realizări utilizatorii au acces la bazele de date „Totul despre Orhei”, Moldlex, Internet, crearea paginilor WEB, servicii xerox, utilizarea poștei electronice, plasarea catalogului electronic pe pagina WEB a Bibliotecii. Cam așa stau lucrurile în ceea ce privește modernizarea serviciilor la Biblioteca Publică „A.Donici” și filialele ei.

(Va urma)

ELFRIEDE JELINEK, LAUREATA ANULUI 2004

La începutul lunii septembrie 2004, pe canalul întâi al televiziunii române, la o oră nocturnă, am vizionat filmul "Pianista", un film remarcabil, turnat în Franța de cineastul austriac Michael Haneke, după propriul scenariu, cu actori francezi, dar bine axat pe textul cărții scriitoarei austriece Elfriede Jelinek. La festivalul de la Cannes în 2001, filmului "Pianista" i s-a decernat Marele Premiu al Juriului.

Merită de menționat interpretarea rolului Erikăi de surprinzătoarea actriță franceză Isabelle Huppert. Nu mai puțin important este rolul secund interpretat de tânărul Benoit Magimel (Walter), cât și de excepționala și vestita Annie Girardot (în rolul mamei). Nimeni nici n-a bănuțit că programarea acestui film va putea contribui la marcarea unui eveniment important în cultura europeană. Consider că filmul a influențat cumva Academia Suedeză la luarea deciziei pentru decernarea Premiului Nobel pentru literatură în anul 2004.

Elfriede Jelinek era puțin cunoscută în afara spațiului literar german. Apariția romanului "Pianista" (1983) cu caracter parțial autobiografic, tradus în câteva limbi, transpus apoi în film (2001) a contribuit la popularizarea ei în Europa.

După cum menționam într-un număr recent al **Gazetei bibliotecarului** Elfriede Jelinek s-a născut la 20 octombrie 1946 în Muerzzuschlag din Styria, inima Austriei. Ea este fiica unui evreu ceh – Friederich Jelinek, autodidact, și a Olgăi Buchner, catolică, cu rădăcini românești și germane, a cărei familie aparținea vechii burghezii vieneze.

Despre această ascendență, povestește chiar autoarea într-un interviu acordat revistei franceze "Nuits Blanches" în 1993.

Mama autoarei, catolică de religie, fire autoritară, dorind să facă din fiica sa un geniu muzical, hotărăște ca Elfriede de la patru anișori să frecventeze o grădiniță condusă de maici, unde învață dansul și franceza. Urmează apoi clasele primare la aceeași mănăstire, unde ia lecții de pian și vioară precum și canto. În 1960 intră la Conservatorul de Muzică din Viena, apoi din 1964 continuă studiile de teatru și artă la Universitatea din Viena.

La un moment simte, că nu mai poate rezista autorității din partea mamei, ia decizia de-a se răzvrăti, se refugiază în altă direcție decât muzica, cea a scrisu-

lui. Puterea cuvântului este sugerată de tatăl său, după cum menționa chiar ea în interviu. Credița în puterea cuvântului este una din caracteristicile culturii evreiești, care mai apoi i-a adus răsplătă – cel mai prestigios premiu internațional. Suferă în curând o mare pierdere, moare tatăl ei într-o clinică de psihiatrie, în 1968. Acest an este și anul mișcărilor studențești. Ea admiră mult studenții dar rămâne retrasă departe de ei.

Debutul literar îl începe în 1967, când publică colecția de poeme "Lisas Schatten" (**Umbra Lisei**), la exact 21 de ani, apoi în 1969 primește prima sa distincție literară, premiul de poezie al colegiilor universitare.

Primul roman îi apare în 1970 "Wir Sind Lockvogel Baby!" (Suntem o simplă momeală, draga mea), în care răzbat puternic ecourile mișcărilor studențești.

Urmează alte trei romane "Michael" (1972), "Die Liebhaberinnen" ("Amantele", 1975), "Die Ausgesperrten" ("Excluși", 1980).

Romanul "Pianista" (1983), cât și următorul roman al scriitoarei "Lust" ("Plăcerea simțurilor", 1989) sunt considerate scandaloase prin abordarea tematicii. Aici autoarea aste o militanță a feminismului.

Romanul "Die Kinder der Toten" (Copiii morților, 1997) – o alegorie izvoartă din trecutul nazist al Austriei. Ultimul roman este "Gier" (apărut în 2000).

O parte importantă din opera scriitoarei o ocupă și dramaturgia. Piese: "Was geschach, nachdem Nora ihren Mann verlassen hatte oder Studzen der Gesellschaften". ("Ce s-a întâmplat cu Nora după ce și-a părăsit soțul" (1978); "Burgtheater" (1982), "Totenauberg" ("Valea morților", (1991), "Da fie" (2000) ce intră în trilogia "Macht nichts – Eine Kleine Trilogie des Todes", pentru care în 2002 a primit premiul pentru cel mai bun dramaturg al

anului la festivalul teatral din Mulheim (2002). Cea mai nouă piesă scrisă este "Bambiland" (2004) îndreptat împotriva războiului din Irak.

Pentru romanele "Die Klavierspielerin" (Pianista, 1983), "Lust" ("Plăcerea simțurilor") autoarea a primit Premiul G-Buchner în 1998.

Premiul Nobel la primit însă pentru toată opera sa după cum și menționa dânsa în interviul dat că lucrările sale sunt de fapt o prelungă "compoziție din cuvinte care urmează un ritm muzical".

Este considerată de unii o personalitate stranie, cât și controversată, deoarece din 1974 până în 1991 a fost membru al Partidului Comunist din simplu motiv că Austria este prea catolică.

Mult blamată în țara sa, chiar denigrată, socotită ca trădătoare de patrie, este nevoită în 1999 să se stabilească cu traiul la München, împreună cu soțul său Gottfried Hungsberg, dar și să facă naveta la Viena, unde mai trăiește mama ei.

N-a fost la înmânarea premiului. La vârsta de 57 ani, crede că suferă de o maladie – fobie socială. În declarația pentru Radio Stockholm spune că nu vede în decizia "Academiei Suedeze o floare la butoniera Austriei", precizând că dezaprobă total actualul guvern al Austriei, de altfel cum a făcut-o și până acum.

BIBLIOGRAFIE:

Jelinek, Elfriede. Pianista. Buc., Ed. Kriterion, 1994. – 274 p.

Jelinek, Elfriede. Valea morților // Teatrul austriac contemporan. – Iași: Institutul European, 1996. – P. 167-222.

Jelinek, Elfriede // Dictionnaire mondial des litterature. – 2002. – P. 458.

Jelinek, Elfriede. Premiul G.-Buchner, 1998 // Magazine litteraire. – 2003. – Nr. 424. – P. 17.

Buchner – Preis fur Elfriede Jelinek/ scriitoare austriacă // Kulturchronic. – 1998. – Vol. 16. – Nr. 4. – P. 15.

Căplescu, Romulus. Rebelă vieneză în venele căreia curge (și)sânge românesc // Adevărul literar și artistic. – 2004. – 12 oct. – P. 14.

Irod, Maria. Între subversiune și fantezie macabră: Elfriede Jelinek //Lucaefărul. – 2001. – mai. – Nr. 19. – P. 23.

Maria BRÂNZAN,
șefa Serviciului Lectura Publică,
BNRM

EXPOZIȚIA PERSONALĂ A BIBLIOFILULUI IULIUS POPA

Anul 2004 a fost, pentru Facultatea Limbi și Literaturi Străine a Universității de Stat "A.Russo" din Bălți, un an jubiliar - 50 de ani de la înființare. Cu această ocazie Biblioteca Științifică a desfășurat un program amplu de acțiuni consacrat Zilelor Facultății Limbi și Literaturi Străine. Bibliofilul bălțean Iulius Popa a oferit cu amabilitate o parte din colecția sa spre a fi vernisată într-o expoziție de anvergură în holul Bibliotecii: "Amintindu-vă de franceză, iubiți și alte limbi".

Expoziția tipăriturilor străine s-a deschis cu valori ce datează începând cu sec.18 "Bibliothèque raisonnée des ouvrages des savans de l'Europe", vol.33-1744, vol. 36-1746, vol. 39-1747, vol. 44-1750. Aceasta este o publicație periodică considerată "templul culturii europene", care a văzut lumina tiparului în 1728 la Amsterdam.

"Histoire naturelle des oiseaux", tome 1 et tome 3 par M. le Comte de Buffon, 1775, Paris, apărută cu aprobarea și privilegiul regelui, una din operele principale a lui Buffon, fost intendent al grădinii regale. Opera sa "Histoire naturelle" i-a adus un succes remarcabil, rivalizând cu Enciclopedia lui Diderot. Volumele 2 și 3 sunt parte componentă a celor 9 volume publicate ale cărții "Histoire naturelle des oiseaux", unde fiecare capitol este completat cu planșe alb-negru a păsărilor descrise.

"Théâtre de Beaumarchais", 1863, Paris, Librairie Firmin Didot Freres, Fils et C., un volum cu coperta din carton gros, cotorul de piele, în frontispiciu portretul lui Beaumarchais. Se deschide cartea cu notițe asupra vieții și operei autorului prezentate de L-S. Auger, secretar permanent al Academiei Franceze. Ca epigraf la această culegere au servit cuvintele lui Voltaire: "Ma vie est un combat". În viață, ca și în opera lui, Beaumarchais, omul și autorul sunt atât de integrați, că este aproape imposibil să deosebești articolele de opera sa.

Un compartiment aparte îl constituie istoria Franței și nu numai... "Oeuvres de Louis XIV" tome 1 et tome 2, 1806, Paris. Memorii istorice și politice, instrucțiuni ale lui Louis XIV pentru fiul său Dauphin. Volumele au fost imprimate de pe o copie a manuscriselor originale din perioada domniei lui Louis XIV (1645-1715). Este apreciat spiritul său, caracterul, guvernarea: dispoziții militare, negocieri, relațiile externe cu Canada, Spania, Portugalia, Germania, Anglia în anii 1666-1668.

Alphonse de Lamartine, mare scriitor și om politic francez vine în colecția bibliofilului Iulius Popa nu numai cu opera sa "Oeuvres de A. de Lamartine", Poesies, Paris, editeur Alphonse Lemerre, 1885, "Histoire de la Turquie" tome 1 et tome 2, Paris, libraires-editeurs: Pagnerre, Victor Lecou, 1855, ci și cu o ediție princeps "Histoire de la Russie", Paris, 1855, Editura "Perrotin". Descrierea malurilor Mării Negre a tentat imaginația aventuroasă a grecilor 500 de ani înaintea lui Hristos. Ei au fondat aici colonii ale sciților ce locuiau litoralul. Croniarul Herodot vorbește despre sciții ce se răspândeau până la Kiev și Moscova. Lamartine prezintă Rusia înaintea lui Petru I și descrie perioada de până la domnia reginei Ecaterina a II-a.

Rubrica "Istorie" ar fi incompletă fără unul din cei mai mari oameni politici ai Franței care și azi

nu lasă pe nimeni indiferent: Prometeu sau despot, responsabilul de ireversibilul declin francez sau vârful gloriei naționale, personalitate eminentă și învingător, creatorul unei Franțe centralizate, strateg genial cu înfrângeri gigante - Napoleon Bonaparte.

Interesul pentru problema napoleoniană persistă. Fiecare generație se străduie să înțeleagă în felul său sensul acestei teme nici o dată învechite. "Napoleon et Marie-Louise", souvenir historique du M. le Baron Meneval, Bruxelles, 1845, société belge de librairie. Baronul Meneval, fost secretar a lui Napoleon, de care a fost atașat începând cu 1802, își deapănă amintirile sale sub deviza "La verité... rien que la verité"

Cu toate că despre Napoleon se publică un număr incalculabil de scrieri, curiozitatea cititorului nu e săturată. Memorialistul, istoricul, jurnalistul, romancierul italian Max Gallo în anul 2002 publică în traducerea lui Gianni Rizzoni, Clara Ghellini Sargenti și Maria Pia Tosti Croce, volumul "Napoléone", La voce del destino. Il Sole di Austerlitz, o ediție specială din "Biblioteca Storica", pe supracopertă Napoléon Bonaparte trece Alpii, volum ce completează colecția bibliofilului bălțean.

Altă ediție rezervată pentru prietenii istoriei "Mémoires de Constant, premier valet de chambre de l'Empereur sur la vie privée de Napoléon et sa famille", 1969, ed. Cremille, Geneve. Un volum pus pe hârtie de lux, cu ilustrate comunicate de Muzeul de Istorie din Paris- Garnavalet, coperta îmbrăcată în piele. O altă perlă a colecției este cartea din Biblioteca de miniatură- 7x10cm., legată în satinet, "Pensees de Napoléon", editată la Paris, s.a., Librăria Payot. Biblioteca de miniatură este o colecție de bibelouri tipografice executate cu gust pentru cititori rafinați.

Nici Louis XV și nici Louis XVI n-au acordat atenție propagandei personale. Cu venirea lui Napoleon totul se schimbă. Bonaparte pune la punct sistemul său publicitar. Această marcă ce Bonaparte a impus-o artei și modei este în definitiv unul din titlurile gloriei sale incontestabile. Artistul major al acelei epoci, Louis David (1748- 1825), moștenitorul tradițiilor franceze de la începutul sec. XVIII e special dotat pentru portret.

În colecția lui Iulius Popa găsim albumul "David et la peinture napoleoniéenne", 1989, Celiv, Paris, ce fascinează prin splendide portrete, ceremonii celebre, Napoleon pe câmpul de luptă, alegorie. Alături de lucrările lui David sunt opere semnate și de alți autori inspirați de personalitatea lui Napoleon Bonaparte ca Jean Dominique Ingres, Jean- Antoine Gros, Charle Meynier ș. a.

Cartea poștală s-a născut în Austria în anii 60 ai secolului XIX. În Franța a fost autorizată oficial din 1872 și a cunoscut la începutul sec.XX o dezvoltare fulgerătoare. Un interes deosebit în vitrina expoziției prezintă o colecție de cărți poștale ce reprezintă fragmente din viața lui Napoleon, care asamblate într-o ordine anumită formează portretul în picioare al împăratului, medalioane, figuri de ceramică, cărți poștale color din diferite perioade la tema Napoleon Bonaparte.

O rubrică aparține din expoziție e consacrată temei religioase, care este frumos vernisată cu ilustrate color, ce reprezintă sfinți, sub genericul "Roagă-te pentru noi", textul pe verso în limba franceză, italiană poloneză. Atenția vizitatorilor este atrasă de cartea sfântă din expoziție, Biblia, în diferite limbi: "La sainte Bible", traduction Louis Segon, Trinitarian Bible Society London, s.a. pusă pe hârtie de lux, coperta îmbrăcată în piele. "Biblia to Jest. Ksiegi starego i nowego testamentu" Z lacinskiego na jezik Polski przeloronie, przez KS.D. Jakoba Wujka", Wieden, 1898.

"Biblia svata aneb Vseca svata pisma Stareho i Noveho zakona", Praze, 1893, Nacladem Briticke i zahranicne spolecnosti biblicke. "A Biblia Sagrada contendo o velho e o novo testamento", traduzida em portugez pelo padre Antonio Pereira de Figueiredo, Lisboa, 1924, Deposito das escripturas sagradas. "Biblia sau Sfânta Scriptură" tipărită sub îndrumarea și cu purtarea de grijă a prea fericitului părinte Teoctist, patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, cu aprobarea sfântului sinod, București, 1988. O traducere oferită de Institutul Biblic și de misiune al Bisericii Ortodoxe Române, ca un act de cinstită a momentului aniversar închinat Bibliei de la București.

O carte de învățătură pentru copii, cu textul frumos ilustrat de Ida Bohatta - Morpurgo al Tatălui Nostru, cu lămuriri accesibile pentru cei mici este "Le Pater", 1932, Librăria "Ars Sacra" Joseph Mueller, Munich. O ediție lipuit "Горь имь сердца!" Молитвословъ для руского народа, уложивъ О. В. Козоровскій - o culegere de rugăciuni pentru fiecare zi, pentru spovedanie, pentru împărtășire, cântări bisericești pentru Nașterea Domnului, Înviere etc. Cartea a fost aprobată pentru tipar de mult pătimitul episcop al eparhiei Kazani, Andrei, care zicea "Cea mai bună politică creștină este să nu ne ocupăm de politică, da de viața bisericească după marile modele indicate în Sfânta Scriptură. Rețineți această regulă, ea vă va da pace, bucurie, și biruință asupra răului".

Vernisajul continuă. Primii care au compus poveștile au fost Persanii. Acest gen se răspândește și arabii au fost cei care au tradus această literatură în limba lor. "Les Mille et une nuits" (contes arabes) în 3 volume, 1965. Traducerea a fost efectuată de Antoine Galland. Lui îi datorăm această descoperire în anul 1704 când a făcut prima traducere a poveștilor de pe un manuscris din Siria. Succesul e greu de imaginat. Mai târziu aceste povești apar în traducerea lui Galland și alții în America, Australia, Germania, Spania, Polonia, Italia, Danemarca, Rusia ...Aventura e fără de sfârșit până în zilele de azi. Ediția din 1965 a apărut în colecția Garnier - Flammarion în 3 volume broșate, coperta ilustrată, purtând emblema GF.

Colecția GF (Garnier-Flammarion) creată în 1964 se adresează elevilor din licee, studenților ce apreciază calitatea operelor clasice. În expoziția dată o sursă necesară pentru începători sunt cărțile din această

colecție cu autorii: Balzac, Zola, Dumas, Fenelon, Sainte-Beuve, Gautier, Daudet, Rabelais, La Fontaine, ușor de recunoscut după clișeuul Flammarion aplicat pe copertă.

"Gallimard" este una din cele mai prestigioase și mai vechi case de ediție franceză în domeniul literar, care la rândul ei este divizată în mai multe ramuri ce formează colecții aparte ca colecția Folio, cu text integral, creată în 1972. Atenției vizitatorilor sunt expuse primele apariții în această colecție a romanelor lui Balzac "La cousine Bette", 1972, "Cesar Birotteau", 1975, "Le lys dans la vallée", 1972. Toate editate de Casa de editură "Gallimard", în format livre de poche, coperta din carton lustruit, colorată, cu emblema "livre de poche".

Georges Simenon a renovat genul romanului publicist prin calitatea umană, penetrarea psihologică inerentă a creației sale principale: Celebru comisar Maigret. În expoziție colecția Maigret e prezentată de editurile Fayard începând cu anii 1930-1960.

Vernisajul abundă în colecții de "le livre de poche policier", "le livre de poche classique", ușor de recunoscut după clișeuul aplicat pe coperta frumos ilustrată: Simenon, Stendal, Vercors, Clavel, Prust, Maurois, Hugo, Baudelaire, Dumas, R.Martin du Gard.

M.Druon vine în expoziție cu fresca sa istorică în 6 volume "Les Rois Maudits", un roman personajele căruia au existat cu adevărat. "Les Rois Maudits" e considerat un model contemporan al romanului istoric.

Sub genericul "călătorii extraordinare" în colecția bibliofilului bălțean e prezent J. Verne cu volume ilustrate din Biblioteca pentru Educație și Recreare, în format tradițional, cât și livre de poche.

Masivă, diversă, bogată în documente, obiecte de artă și alte piese de epocă, expoziția "Amintindu-vă de franceză, iubiri și alte limbi" prezintă un mare interes pentru cunoașterea civilizației și culturii, cu precădere a celei franceze.

Larisa ROȘCA,
șefa Serviciului Literaturi Străine,
Biblioteca "A.Russo", din Bălți

Redactor-șef: Alexe RĂU
Secretar de redacție: Valentina GĂLUȘCĂ
e-mail: gazetabib@yahoo.com

 Oxana PLUGARU
 22-14-75; 24-04-43; 23-80-04